

27 september 2021

Hoe verder met RainTools, PerceelTool en RadarTools?

Voorlopige conclusies Stichting RIONED n.a.v. de aanbevelingen in het Adviesrapport Toekomst Rainsuite

Stichting RIONED heeft met medewerking van STOWA drie instrumenten ontwikkeld over omgaan met neerslag: RainTools, PerceelTool en RadarTools. De drie applicaties, samen Rainsuite genoemd, zijn inhoudelijk volwaardig ontwikkeld en al in meer of mindere mate in gebruik. Deze notitie is voor de consultatie van (potentieel) betrokken gebruikers en doorontwikkelaars van RainTools, PerceelTool en RadarTools over het vervolg van de drie applicaties.

De focus voor het vervolg ligt bij het vergroten van het gebruik, op het beter inbedden in het werkveld en op de vraag hoe en door wie de instrumenten in de toekomst worden beheerd en doorontwikkeld. Op verzoek van Stichting RIONED heeft Ambient hierover geadviseerd met als hoofdvraag hoe het gebruik van de applicaties Raintools, PerceelTool en RadarTools bevorderd kan worden. Ambient heeft op basis van interviews met betrokken deskundigen en door bureaustudie voor elke applicatie de belangrijkste gebruikersgroepen in beeld gebracht. Per gebruikersgroep is er een overzicht gegeven van de waarde van de applicatie voor deze gebruikersgroep, de vereiste doorontwikkeling en hoe de applicatie vanuit dat doel bij kan dragen aan de ambities en rol van Stichting RIONED. Vervolgens is er voor elke applicatie in gegaan op de voor- en nadelen van drie verschillende toekomstscenario's, namelijk: (1) Stichting RIONED gaat door met de ontwikkeling van de tool, (2) de tool wordt overgedragen aan een andere partij of (3) Stichting RIONED stopt met investeren in de tool en achterliggende kennis. Lees meer in het Adviesrapport Toekomst Rainsuite, augustus 2021.

Wat vindt u?

In deze notitie geeft Stichting RIONED aan hoe zij in de toekomst wil omgaan met de drie applicaties. Het bevat de voorlopige conclusies van Stichting RIONED n.a.v. de aanbevelingen uit het adviesrapport Toekomst Rainsuite. Stichting RIONED hoort graag uw bevindingen, wensen en kansen voor doorontwikkeling.

Wij vragen uw input op het volgende:

- Wat vindt u van RainTools, PerceelTool en RadarTools uit oogpunt van eigen gebruik?
- Over het adviesrapport:
Wat mist u in de aanbevelingen van het advies of wilt u beklemtonen?
- Over de voorlopige conclusies van Stichting RIONED:
Wat vindt u van de voorlopige conclusies van Stichting RIONED? Welke conclusies onderschrijft u expliciet wel, respectievelijk niet, onder voorwaarden of met aanvulling?
- Over de betrokkenheid van Stichting RIONED, ofwel uw organisatie:
Wat verwacht u van Stichting RIONED en/of andere betrokkenen? Wilt uw organisatie zelf bijdragen in betrokkenheid, begeleiding, uren en/of geld?

Uw reactie hoeft niet op alle applicaties te zijn of alle vragen omvattend. Voor Stichting is elke reactie er een! Wij ontvangen uw reactie graag via info@rioned.org uiterlijk **11 november 2021**.

Wilt u mondeling overleg? Neem dan contact op met Hugo Gastkemper, 06-22803265.

Procedure

Deze notitie wordt voor reactie voorgelegd aan de begunstigers en andere betrokken organisaties via een verzendlijst, RIONEDnieuws, STOWA Diginieuws en de websites www.riool.net en www.stowa.nl.

Mede op basis van de reacties trekt Stichting RIONED definitieve conclusies en starten we overleg op over het vervolg.

Planning

3 ^e week september	Toezending voor commentaar aan koepelorganisaties en in het rapport met naam genoemde bedrijven en organisaties.
28 september oktober	Voorleggen voor commentaar via RIONEDnieuws en www.riool.net . STOWA diginiuws.
11 november	Uiterlijk ontvangst reacties op info@rioned.org .
3 ^e en 4 ^e week nov. december	Verwerken en bespreken reacties door Stichting RIONED en STOWA Terugkoppeling conclusies. Start vervolgacties.

Aanbevelingen adviesrapport en voorlopige conclusies Stichting RIONED

Stichting RIONED en STOWA hebben drie instrumenten ontwikkeld over het omgaan met neerslag: RainTools, PerceelTool en RadarTools. Lees hieronder de aanbevelingen uit het adviesrapport Toekomst Rainsuite (Ambient, augustus 2021) en de voorlopige conclusies van Stichting RIONED.

Algemeen

- De essentie is het bevorderen van toename van het gebruik + het vergroten van de betrokkenheid bij de doorontwikkeling.
- De instrumenten zijn ontwikkeld in opdracht van Stichting RIONED met betrokkenheid en medefinanciering van STOWA. Stichting RIONED en STOWA overleggen over de definitieve conclusies en verdere aanpak.
- Voor alle instrumenten bekijken Stichting RIONED en STOWA op welke wijze zij bruikbaar zijn voor toepassing in de eigen projecten.

A. RainTools

RainTools simuleert het functioneren van regenwatervoorzieningen en bestaat uit 9 reketegels waarmee de waterbalans voor verschillende situaties kan worden berekend, waaronder infiltratievoorzieningen, groene daken en benuttingssystemen (www.raintools.nl).

Aanbevelingen adviesrapport

“Behoud RainTools en maak gebruik van het landingsbaan-concept: neem voor de komende 2-3 jaar het onderhoud en beheer van RainTools op in de begroting van Stichting RIONED. Formuleer een duidelijk doel en plan een of meerdere evaluatiemoment(en) in na afloop van deze periode.

- *Maak zichtbaar dat RainTools van Stichting RIONED is, bijvoorbeeld door het logo van Stichting RIONED zichtbaar te maken op de website van RainTools.*
- *Zet in op de onderwijsfunctie van RainTools binnen het hbo-onderwijs. Dit sluit direct aan bij de kerntaken van Stichting RIONED. RainTools blijft open voor begunstigers, waaronder waterbeheerders en adviesbureaus, maar communiceer naar buiten dat de focusgroep het onderwijs betreft.*
- *Stel een begeleidingscommissie op bij het vormgeven van de doorontwikkeling. Zoek hierbij de samenwerking met docenten.*
- *Organiseer een- of tweemaal per jaar een korte cursus om docenten bekend en wegwijs te maken met RainTools.*
- *Neem het initiatief voor een dialoog en/of werksessies over RainTools voor adviesbureaus. Dat levert extra bekendheid op en kan bijdragen aan een toename in het gebruik. Maak de financiering van RainTools bespreekbaar met de gebruikers en laat dit een rol spelen bij de evaluatie na 2-3 jaar.”*

Voorlopige conclusies Stichting RIONED

1. Stichting RIONED zet in op het bevorderen van het gebruik in het hbo. Het doel is dat neer hbo-opleidingen RainTools gebruiken én daadwerkelijk betrokken zijn bij toepassing, beheer en ontwikkeling. Deze samenwerking maken we in onderling overleg concreet.
2. In 2021 vinden gesprekken plaats met docenten bij alle hbo's met een op gebied van stedelijk waterbeheer relevante opleiding. Het gaat zowel om de behoefte, de inpasbaarheid in het curriculum als om mogelijke belemmeringen in de huidige versie. Onderscheid kan gemaakt worden naar tegel. Er zijn bijvoorbeeld signalen dat de Infiltratietegel in het bijzonder in een behoefte voorziet.
3. Een begeleidingscommissie of een overleggroep stedelijk waterbeheer van hbo-docenten met een breder aandachtsveld bespreekt wenselijke inhoudelijke doorontwikkeling en adviseert over intensivering van gebruik en financiering van beheer en ontwikkeling.
4. In 2023 evalueren de begeleidingscommissie en Stichting RIONED het gebruik van RainTools, o.a. met het oog op voortzetten van het beheer van RainTools door Stichting RIONED of in een andere constructie.
5. De ontwikkeling van RainTools is ook afhankelijk van de toename van het gebruik van PerceelTool. Zie hierna.

B. PerceelTool

PerceelTool is een rekeninstrument voor het dimensioneren van regenwatermaatregelen op een perceel, met als doel regenwater te verwerken op eigen terrein en regenwateroverlast te beheersen en is een vereenvoudigde uitgave van RainTools (www.perceeltool.nl).

Aanbevelingen adviesrapport

“Behoud PerceelTool en maak gebruik van het landingsbaan-concept: neem voor de komende 2 jaar het onderhoud en beheer van PerceelTool op in de begroting van Stichting RIONED en zet actief in op de promotie en het creëren van bekendheid binnen de wereld van afkoppeladviseurs, hoveniers, de tuinbranche, etc. Denk hierbij ook aan het geven van cursussen, mogelijk in samenwerking met STOWA.

- *Maak zichtbaar dat PerceelTool is ontwikkeld door Stichting RIONED en STOWA, bijvoorbeeld door beide logo's zichtbaar te maken op de website van PerceelTool.*
- *Maak afspraken met STOWA over het (intellectueel) eigendom van PerceelTool.*
- *Maak afspraken met STOWA over de vrije toegang voor iedereen (of alleen begunstigers) en het beheer en onderhoud van PerceelTool.*
- *Zet daarnaast in op het verbreden van het eigenaarschap. Stel als doel om binnen 2 jaar een collectief/alliantie op te richten dat de financiering van PerceelTool voor de daaropvolgende jaren kan borgen. Denk hierbij aan het netwerk van afkoppelcoaches, de Tuinbranche, Samen Klimaatbestendig, etc.*
- *Zorg voor een duidelijk evaluatiemoment. Na twee jaar moet uit de evaluatie blijken of de (kennis)behoefte en de bereidwilligheid tot bijdrage (in middelen) voldoende groot is om PerceelTool voor langere tijd te blijven faciliteren vanuit Stichting RIONED. Binnen het collectief kan vervolgens gekozen worden voor verdere doorontwikkeling, mocht daar behoefte naar zijn.*

Een tweede advieslijn richt zich op het gebruik van PerceelTool door gemeenten. PerceelTool kan verder ontwikkeld worden als standaard bij plantoetsing van bouwplannen aan de eisen voor regenwaterberging en daarnaast bij subsidieaanvragen. Aangezien de behoefte (in groeiende vorm) aanwezig lijkt te zijn, en dit goed aansluit bij de rol van Stichting RIONED is het advies om deze richting verder te onderzoeken. Dit leidt tot de volgende aanvullende aanbevelingen:

- *Ga als Stichting RIONED in overleg met het gemeentelijk waternetwerk en het gemeentelijk netwerk klimaatadaptatie van VNG en toets de behoeftevraag, zoals deze hier is geschetst.*
- *Start een begeleidingscommissie op wanneer de behoeftevraag breed is bevestigd. Vanuit de begeleidingscommissie kan de doorontwikkeling van PerceelTool als toetsingstool vormgegeven worden in samenspraak met de gemeenten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het toevoegen van een 'rapportage knop', die de berekeningen uit PerceelTool omzet naar een bruikbaar rapport of overzicht dat als bijlage kan dienen bij een aanvraag omgevingsvergunning bij een bouwplan.”*

Voorlopige conclusies Stichting RIONED

1. Stichting RIONED ziet veel kansen voor toename van gebruik en gaat bezien of PerceelTool veel breder toegepast kan worden. Bijvoorbeeld door professionele adviseurs bij tuincentra, installatiebedrijven en groenvoorzieners als hulpmiddel bij het bepalen en ontwerpen van maatregelen op particulier terrein. Misschien behoort directe toepassing door particulieren ook tot de mogelijkheden. Is een doorontwikkeling mogelijk

vergelijkbaar met bijvoorbeeld de ontwerpsoftware die keuken- en badkamerwinkels gebruiken om samen met de klant een keuken of badkamer te tekenen?

2. Eerste stap is het vormen van een groep organisaties en bedrijven die zich betrokken voelt bij gebruik en ontwikkeling van PerceelTool. Beantwoording begint bij STOWA als mede-eigenaar. Vervolgens gaan we in gesprek met koepelorganisaties VHG, Tuinbranche Nederland, Techniek Nederland + ISSO, Cumela en met bedrijven die materialen en diensten leveren op gebied van regenwater op particulier terrein en begunstiger zijn van Stichting RIONED.
3. We vragen aan gemeenten en afkoppeladviseurs of PerceelTool te gebruiken is bij plantoetsing, beoordeling van subsidieaanvragen en bij ondersteuning van bewoners bij de keuze van regenwatermaatregelen. Idealiter komen het overheidsspoor en het bedrijvenspoor samen in één begeleidings- en ondersteuningsstructuur.
4. Het principe van de 'landingsbaan' wordt uitdrukkelijk toegepast. Over twee tot drie jaar moet sprake zijn van toegenomen gebruik en gedeeld eigenaarschap. Concretisering vindt plaats al werkende weg, gebruik makend van de kansen en behoeften en expliciete evaluatie.

C. RadarTools

RadarTools zet ruwe neerslaggegevens in de vorm van radardata en (particuliere) regenmeters om in gerichte informatie voor het stedelijk waterbeheer (www.radartools.nl).

Aanbevelingen adviesrapport

"Ambient adviseert Stichting RIONED om zich te richten op de onderzoeksfunctie van RadarTools, en daarbij zo veel mogelijk de samenwerking op te zoeken met het KNMI. Dit advies gaat gepaard met een aantal concrete aanbevelingen voor de korte en middellange termijn:

- *De inzet van Stichting RIONED is vooral gericht op kennisontwikkeling en niet primair op het ontwikkelen en faciliteren van een applicatie. Zet daarom in op samenwerking met het KNMI, waardoor Stichting RIONED de ontwikkelingen op het gebied van radardata kan stimuleren in een richting die ook het stedelijk waterbeheer ten goede komt. Dit kan door initiatief te nemen voor onderzoeksprojecten samen met het KNMI en andere geïnteresseerden, zoals o.a. de gemeente Rotterdam.*
- *Starten dialoog over het beschikbaar maken van radarcomposiet data voor gemeenten, via bijvoorbeeld het WIWB en Meteobase. Een specifiek aandachtspunt bij het WIWB is wel de aansturing en prioritering via het Waterschapshuis in relatie tot de behoeften vanuit het stedelijk waterbeheer.*
- *Maak gebruik van het landingsbaan-concept: neem voor de komende 2 jaar het onderhoud en beheer van RadarTools op in de begroting van Stichting RIONED om RadarTools werkbaar te houden. Zorg daarnaast voor een duidelijk evaluatiemoment, bijvoorbeeld elke twee jaar. Wanneer de interne onderzoeksprojecten van Stichting RIONED die gebruik maken van RadarTools zijn afgerond, is het een logisch moment om te evalueren en vooruit te kijken."*

Voorlopige conclusies Stichting RIONED

1. Stichting RIONED is nog niet overtuigd van een uitgebreide behoefte aan RadarTools bij gemeenten en waterschappen.
2. RadarTools schuurt aan tegen producten van bedrijven, waaronder Nelen & Schuurmans, Hydronet en Weather Impact.
3. Stichting RIONED legt de vraag aan de behoefte van RadarTools neer bij haar begunstigers, in het bijzonder de adviesbureaus, gemeenten en waterschappen.
4. Stichting RIONED houdt RadarTools in 2022 in onderhoud en beheer en wil in deze periode duidelijke en concrete toepassing, behoeften en signalen ontvangen over toepassing van RadarTools. Eind 2022 beslist Stichting RIONED over verdere ontwikkeling, beëindiging of overdracht. Ook over eigendom en beheer ontvangt Stichting RIONED graag opvattingen en ideeën van betrokken partijen.